

Effectief Samen Opleiden voor het mbo: mbo'ers en hbo'ers maken kennis met elkaar

Marja Poulussen, Hogeschool Rotterdam

Context

Voor een duurzame samenwerking rondom het docentschap in het beroepsonderwijs heeft het samenwerkingsverband van Hogeschool Rotterdam (HR) met de ROC 's Albeda, Zadkine en Da Vinci College (Opleidingsschool Rotterdam & Drechtsteden) een doorlopende leerlijn ontwikkeld. Deze bestaat uit drie opleidingsfasen: (1) Oriënteren en interesseren, (2) Opleiden en (3) Inwerken van beginnende docenten. Deze praktijkbijdrage spitst zich toe op een leeractiviteit uit de fase Oriënteren.

De aanleiding

Binnen de Opleidingsschool werd opgemerkt dat instituutsopleiders en studenten van de HR minder bekend zijn met het docentschap in het beroepsonderwijs dan met het docentschap in het algemeen vormend onderwijs. Instituutsopleiders én studenten interesseren voor en laten oriënteren op het mbo werd daarmee één van de doelstellingen van het samenwerkingsverband. Het is belangrijk de te organiseren activiteiten aan te laten sluiten bij de behoeften, eisen en mogelijkheden van alle betrokkenen. Toen één van de mbo-instellingen met het verzoek kwam om de eindproeve van een studente Administratief, Secretarieel, Commercieel (ASC) van Zadkine bij de lerarenopleiding van HR te laten uitvoeren, ontstond het idee om een studentuitwisseling voor mbo en hbo te organiseren.

Wat wilden we bereiken?

We vonden het voor de aspirant-leraren en instituutsopleiders belangrijk ze kennis te laten maken met mbo-studenten, hun (voor)oordelen over 'het mbo' te nuanceren en hun horizon te verbreden ten aanzien van het werken in het mbo. De studenten van het mbo en hun docenten kregen de gelegenheid 'echt binnen te kijken op het hbo' en de studenten werden expliciet gewezen op deze doorstroommogelijkheden voor henzelf.

Door
uitwisseling
maken instituuts-
opleiders, docenten
en studenten kennis
met elkaars
praktijk.

Hoe zag de uitwisseling eruit in de praktijk?

Het resultaat was een ontmoeting van ruim 30 tweede- en derdejaars aspirant-leraren (vooral Engels, maar ook wiskunde, maatschappijleer, natuurkunde en Nederlands), 20 studenten van Zadkine, en instituutsopleiders en mbo-docenten. Twee derdejaarsstudenten (Engels en maatschappijleer), die hun praktijkstage op ROC Zadkine lopen, vertelden over hun keuze voor de lerarenopleiding en over

de vooropleiding die ze genoten hadden (mbo en havo). Daarna volgden stellingen over (voor)oordelen m.b.t. het mbo en speeddate sessies waarin mbo-studenten en docenten en aspirant-leraren en over en weer kennis maakten.

Na de gezamenlijke lunch werden lessen bijgewoond in groepjes van 5-7 studenten. De lessen, gericht op het beroep, waren ontworpen door 30 aspirant-leraren Engels op Hogeschool Rotterdam in het kader van Vakdidactiek Specialisatie mbo. Tijdens deze uitwisseling van lessen kregen zij een indruk voor welk beroep de studenten van het mbo zoal worden opgeleid en wat dat betekent voor je les: hoe bereid je een aankomend automonteur voor op het plaatsen van een bestelling bij een fabriek in Manchester? De afsluiting was een evaluatie aan de hand van de eerdere stellingen met als vraag: is er iets veranderd na vanmiddag en zo ja wat?

De opbrengst

De ontmoeting was geslaagd omdat deze in ieder geval een wederzijdse kennismaking van mbo studenten met aspirant-leraren heeft opgeleverd. Alle deelnemers gaven aan dat (voor)oordelen en beelden over en weer veranderd waren. Aspirant-leraren hadden ervaren hoe het is om les te geven aan leeftijdgenoten. Er is interesse gewekt voor het werken in het mbo: tien studenten van de lerarenopleidingen meldden zich aan voor een praktijkstage bij Zadkine.

Mbo studenten maakten kennis met de mogelijkheid door te stromen naar het hbo; enkelen overwegen dat daadwerkelijk. Er is een praktijkopdracht uitgevoerd (beeldverslag) door een student van het Grafisch Lyceum en de studente ASC die als eindproeve de bijeenkomst organiseerde en medeleidde, is geslaagd. De begeleidende docenten van mbo en instituutopleiders van hbo hebben nieuwe inzichten en ervaringen opgedaan met elkaars studenten. De mbo docenten maakten van dichtbij mee hoe aspirant-leraren, hun aanstaande collega's, worden opgeleid voor lesgeven in het mbo. Instituutopleiders waren geraakt door gedrevenheid en motivatie, maar ook door de beroepstrots van de mbo studenten.

Ging alles nu van een leien dakje?

Eerlijk is eerlijk: binnen HR duurde het even voordat 'beschikbare' studenten waren gevonden. Het plan bleek niet eenvoudig te realiseren binnen het strakke rooster van de studenten. Een docente Engels werd bereid gevonden creatief mee te werken. Hoewel het zeker aanbeveling verdient om een dergelijke bijeenkomsten vaker en ook bij andere opleidingen te organiseren, moet goed worden nagedacht over de (tijdige!) werving, precieze plaats in het curriculum en de inhoud. Daarnaast dienen docenten bereid te zijn om hun lesopdracht(en) (enigszins) aan te passen. De mbo-opleiding/betrokken docent dient te investeren in deskundige begeleiding. Maar dan ontstaat er ook een win-situatie, zoals betrokkenen het achteraf noemen.